

## PÖYTÄKIRJA

### OHJAUSRYHMÄN KOKOUS nr 2

Aika tiistai 12.2.2013 klo 12 - 15

Paikka Helsingin kaupungin opetusvirasto  
Hämeentie 11, 00530 Helsinki  
Kokoontuminen infossa (3.krs), kokous takkahuoneessa (5.krs)

Jäsenet	Arja Kukkonen (pj)	Helsingin kaupunki
	Crister Nyberg	Helsingin kaupunki
	Mikko Nykänen	Työterveyslaitos
	Ulla Ruuskanen	Keskuspuiston ammattiopisto
	Minna Lumme	Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskus
	Juhani Pirttiniemi	Opetushallitus

Projektihenkilöstö		
	Hanna Jurvansuu	Työterveyslaitos
	Susanna Ågren	SAKU ry
	Ville Virtanen	SAKU ry

Ohjausryhmän asiantuntijat		
	Mikko Hytönen	OPH

## Käsittävät kokousasiat:

### 12. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen 12.15

### 13. Läsnäolijoiden toteaminen

Läsnäolijat esittelivät itsensä. Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

### 14. Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen ohjausryhmän kokouksen pöytäkirja käytiin läpi, hyväksyttiin ja allekirjoitettiin.

### 15. Asialistan hyväksyminen

Minna Lumme toivoi kokouksessa käytävän keskusteluforumiosuudessa läpi uutta oppilas- ja opiskelijahuoltolakia. Tämä lisättiin asialistalle. Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

### 16. Ajankohtaista hankkeessa

#### a. maksatushakemus 9 – 12/2012

Maksatuskaudella Arjen arkin visuaalinen ilme ja Arjen arkin toimintaympäristön kokoisuus ovat hahmottuneet. Hankkeiden yhteistyökumppaneita ja koordinoitavien hankkeiden toimijoita on tavattu hanketapaamisissa ja yhteisissä työpajoissa. Hankkeen hidaskäynnistäminen on aiheuttanut vuoden 2012 talousarvion alittumisen. Tämä vaikutti myös kuntarahan kerryttämiseen. Hankesuunnitelmaan tehdään tämän osalta muutos. Mikko Hytönen kommentoi, että hidaskäynnistyminen johtui Opetushallituksen rahoituspäätöksen viivästymisestä. Esitys löytyy liitteistä (liite 1).

#### b. maksatuskauden 1 – 4/2013 toiminta

Verkostotapaamiset jatkuvat koordinoitavien hanketoimijoiden kanssa. Lisäksi hankkeiden kokoaminen ja mallintaminen jatkuu. Myös Arjen arkin sähköisen ympäristön suunnittelu on alkanut. Arjen arkin menetelmätoria on tarkoitus levittää erilaisista isoista tapahtumista, kuten Nuori2013, myös PAT-hankkeiden omiin tapahtumiin. Opiskelijahyvinvoinnin moniammatillisen ohjauksen mallin

kehittäminen on Järvenpään koulutuskeskuksen osalta alkanut. Lisäksi Työterveyslaitoksella on aloitettu tutkimus hyvien käytäntöjen juurtumiseen vaikuttavista tekijöistä. Myös tämä esitys löytyy pöytäkirjan liitteistä (liite 1).

Minna Lumme esitteli, mitä Järvenpään koulutuskeskuksen työpajassa nousi esille. Olennaista on, mikä on alueellinen tahtotila siihen, että katsottaisiin asioita opiskelijan näkökulmasta. Lisäksi siellä pohdittiin, neuvotellaanko kunnissa aiheen osalta myös koulutuksen järjestäjien kanssa, jotta palvelut olisivat tasa-vertaiset. Ei myöskään ole järkeä jokaiseen oppilaitokseen kehittää omaa mallia, vaan kannattaa työstää yhtenäistä suunnitelmaa. On myös pohdittava, miten malli toteutetaan niin isoissa kuin myös pienissä kunnissa ja miten se vaikuttaa, jos samalla kunnalla on monta eri koulutuksen järjestäjää. Työpajassa nousi myös esille oppilaitoksen toimintakulttuurin ja johtajuuden kehittäminen, johon yritetään vastata esim. pohtimalla oppisopimuskoulutusta.

Arjen arkin menetelmätori koettiin hyväksi menetelmien levittämisen kanavaksi, joka toimii hyvin tukena Arjen arkin sähköiselle toimintaympäristölle. Hyvien käytäntöjen levittämisen kannalta olennaista on, että tehdään mahdollisimman selkeäksi oppilaitoksille, mikä heille on se lisäarvo, kun he käyttävät hyväksi Arjen arkin toimintaympäristöä. Voisiko Arjen arkin verkkosivuilla myös maininta, miten oman hankkeen hyvät käytännöt voi tuoda Arjen arkkiin? Tämä tulee viimeistään siinä vaiheessa, kun sähköinen toimintaympäristö saadaan vietyä sivuille.

Koordinoitavien hankkeiden hanketoimijoille järjestetyt työpajat koettiin hyväksi käytännöksi. Työpajoissa kerätään tietoja hankkeista sekä ne toimivat myös työnohjauksellisina hanketoimijoille. Ehdotettiin, että myös ohjausryhmän jäsenet voisivat osallistua hanketoimijoille järjestettyihin työpajoihin. SAKU ry:n hyvinvointiajattelun voisi yhdistää myös perinteiseen opiskelijahuoltoajatteluun, sillä se haastaa omalta osaltaan myös tätä ajattelua. Näin ollen myös koulutuksen järjestäjien opiskelijahuollon toimijoita kannattaa kutsua yhteisiin tapaamisiin.

## 17. Hankesuunnitelman muutos

Hankesuunnitelman muutos johtuu hankkeen hitaasti käynnistymisestä ja budjetin alittamisesta. Myös Arjen arkin toimintaympäristön kehittäminen on tapahtunut suunniteltua nopeammin ja näin ollen sen juurruttaminen on mahdollista aloittaa aikaisemmin.

Järvenpään koulutuskeskuksen hankkeessa toimimiselle järjestetään oma alueellinen ohjausryhmä. Myös näille tilaisuuksille varataan jotain resurssia hankkeesta. Ajatuksena on, että uusi hankesuunnitelma ja talousarvio ovat valmiina maaliskuun lopussa. Uudessa suunnitelmassa panostetaan siihen, että juurrutetaan hanketta enemmän ja keskitytään verkostoitumiseen. Ohjausryhmälle laitetaan ennen seuraavaa ohjausryhmää esitys muutoksesta. Esitys on pöytäkirjan liitteenä (liite 1).

## 18. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

## 19. Seuraava kokous

Seuraava kokous on 6.6.2013 klo 12.00-15.00 EHYT ry:ssä.

## 20. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi 13.15. Kokouksen jälkeen jatkettiin keskustelufoorumilla. Keskustelufoorumi päättyi kello 15.21.

## Pöytäkirjan vakuudeksi

Susanna Ågren  
sihteeri, menetelmäkehittäjä

Arja Kukkonen  
puheenjohtaja

<b>Liitteet</b>	Liite 1	Ajankohtaista hankkeessa tiivistelmä
	Liite 2	Keskustelufoorumin muistio
	Liite 3	Työterveyslaitoksen tutkimus
	Liite 4	Opiskelijan hyvinvointia mittaavat indikaattorit
	Liite 5	Euroopan terveet koulut –verkosto

## Liite 1: Keskustelufoorumi ajankohtaisista asioista

- **Arjen arkki -hankkeessa toteutettavan tutkimuksen esittely ja tutkimuksen hyödyntäminen**

Hanna Jurvansuu esitteli Työterveyslaitoksen työstämää tutkimusta. Arvioinnin otteena on osallistamisen ja kehittämisen arviointi, jota tukee hankkeen työpajoissa kerätty tieto koordinoitavien hankkeiden toimijoilta. Tutkimuksen keskiössä on se, mitkä tekijät estävät ja edistävät hankkeiden hyvien käytäntöjen juurtumista. Hanna Jurvansuu esitteli myös hie-man hankkeista koottua aineistoa ja siitä tehtyä alustavaa yhteenvetoa ja johtopäätöksiä. Esitys liitteenä (liite 3).

Usein hanke suunnitellaan ja rahoitus haetaan ennen projektipäällikön valitsemista. Tämä vaikuttaa varmasti siihen, millä tavalla hanke juurtuu, jos projektipäällikkö joutuu ensin perehtymään toisen tekemään hankesuunnitelmaan. Toisaalta se voi myös tuoda hankkeeseen uusia näkökulmia. Hankkeen toteuttajien voisi silti olla hyvä olla mukana myös hankkeen ideoinnissa ja suunnittelussa. Tätä näkökulmaa kannattaisi myös kartoittaa tutkimusta varten. Tutkimukseen kaivattiin myös johdon kuin myös oppilaitoksen muun henkilöstön näkökulmia hanketyöhön. Hankkeen joustavuus mahdollistaa myös oppimisprosessin, mutta kokonaisuuden hallitseminen vaatii paljon taitoja projektipäälliköltä. Rahoittajan näkökulmasta toivoisi myös tietynlaista riskien ottoa ja riskianalyysiä, jolla oikeasti voitaisiin myös kehittää asioita. Mikko Nykänen kertoi Koulutuksesta työhön -hankkeen hyvien käytäntöjen juurtumisesta tehdystä arvioinnista, jonka mukaan johdon rooli on juurtumisessa aika pieni, johdon sitoutuminen näkyi vain esimerkiksi opetussuunnitelmaan juurruttamisessa. Projektipäälliköiden verkostolla oli paljon suurempi merkitys.

Opetussuunnitelmaan voidaan joko yrittää juurruttaa hyvä käytäntö tai sitten hyvän käytännön tarve voi nousta opetussuunnitelmasta. Kumminkin päin tahansa, tämä tuo haasteensa juurruttamiselle. Kenelle esimerkiksi hyvän käytännön juurruttaminen kuuluu, kuuluuko esim. mielen hyvinvointi kaikille opettajille. Tällä on suuri merkitys, jos hyvää käytäntöä yritetään juurruttaa oppilaitosmaailmaan. Edelleen tämä perustelee johdon sitoutumisen merkitystä, sillä he kirjaavat viime kädessä muutokset opetussuunnitelmaan.

Tutkimuksessa olisi hyvä tuoda joku konkreettinen väline projektipäällikölle hankkeen toteuttamiseen ja kompastuskivistä, ”juurruttamisen opas for dummies”. Kommentoitiin, että on sääli, että projektipäälliköille kaadetaan aika paljon vastuuta, mutta silti he ovat hyvin yksin. Tutkimuksessa voisi myös nostaa esille projektihenkilöstön osalta työhyvinvoinnillinen puoli. Tutkimuksen aineistoksi voisi kerätä myös valikoiden johdon näkemyksiä hank-

keen toteuttamisesta ja hyvien käytäntöjen juurruttamisesta. Olisi myös hyvä suhtautua kriittisesti koko rahoitussysteemiin, varsinkin siihen, että miksi meillä on hankkeita - ja samalla arvioida myös hankebyrokratiaa. Koordinoivien hankkeiden tulisi aloittaa jo ohjelma-kauden alussa ja työpajoja tulisi järjestää myös johdolle. Tästä syystä myös rahoittajien haastatteleminen voisi tuoda tutkimukselle hyvää lisäaineistoa.

Hankkeiden olisi hyvä olla myös toiminnallisia. Toiminnallisuutta kuitenkin estää byrokraattisuus, joka saattaa viedä rohkeutta tehdä erilaisia ratkaisuja. Miten ESR-raportointi voisi myös ohjata sitä, että hankkeissa luodut pienetkin muutokset saataisiin vietyä eteenpäin. Aina ei tarvita suuria menetelmiä, vaan ajattelunmuutos voi olla merkittävä tulos. Pitkien hankkeiden osalta olisi hyvä, että hankesuunnitelmaa olisi pakko päivittää tietyin väliajoin.

- **Hyvinvoivan oppimisympäristön kehittämiseen liittyvät ajankohtaiset asiat**

- opiskeluhyvinvoinnin käsikirja
- opiskeluhyvinvointia mittaavien indikaattorien määrittely vuoden 2013 aikana
- Euroopan terveet koulut –verkosto mahdollisuutena levittää hyviä käytäntöjä EU-tasolla

Ville Virtanen esitteli opiskeluhyvinvoinnin käsikirjaa, jossa käytetään hyväksi hyvinvoivan oppimisympäristön indikaattoreita. Tämän perusteella luodaan myös asuntolatoiminnan käsikirja. Opiskeluhyvinvoinnin käsikirja sisältää ohjeita ja välineitä johdolle opiskeluhyvinvoinnin luomiseen. Käsikirja on tarkoitus julkaista uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolain jälkeen. Käsikirjan rahoitus tulee kahdesta läpäisyn tehostamisen hankkeesta. Toiveena on, että käsikirjasta saadaan versio valmiiksi syksyksi. Käsikirjasta tulee laajempi versio nettiin sekä pienempi opas painettuna. Käsikirja on tarkoitus luoda tueksi hyvinvointisuunnitelman työstämiselle.

Kävimme keskustelua, miten uuden oppilas- ja opiskelijahuoltolaki mahdollisesti vaikuttaa hyvinvointisuunnitelman tekemiseen. Tämä aiheuttaa kunnalle suuria haasteita, kun kaikkien koulutustasojen hyvinvointisuunnitelmat pitäisi niveltää keskenään. Kuten todettiin, on vielä epävarmaa tuleeko uutta lakia ja jos tulee, niin missä muodossa. Jos kunta luo oppilaitokselle hyvinvointisuunnitelman, niin siirtyykö tämän osalta johtaminen kunnalle? Lisäksi oppilaitoksen kulttuuri voi myös olla hyvin erilainen, koulun ulkopuolelta tulevalle se voi olla hyvin vieras maailma. Tällöin myös ennaltaehkäisevän työn tekeminen voi olla haastavaa. Toimijoilta vaaditaan oppilaitosympäristön tuntemista ja heidän tulee olla mahdollista osallistua oppilaitoksen arkeen.

Yhteisen kehittämisprosessin käynnistyminen on olennaista monialaisen hyvinvointityön tekemiselle. Pienissä kunnissa voi olla hyvin perinteiset ajatukset opiskeluhollosta. Uusi tilanne

vaatii myös paljon osaamisen kehittämistä, onko toimijoilla yhteisen tekemisen tapoja? Keskustelua käytiin myös siitä, että millä tavalla parannetaan oppilaitosten yhteisöllisyyttä. Tärkeää on myös ajatella, että miten näillä resursseilla voidaan luoda hyvinvointia, tarvitaanko välttämättä uusia esim. henkilöstöresursseja? Takaako henkilöstön lisääminen välttämättä hyvinvointia? Oppilaitoksissa on hyvä olla tasapainossa yhteisöllisyyttä ja yksilöllistä kohtaamista.

Ville Virtanen esitteli myös opiskelijan hyvinvointia mittaavia indikaattoreita ammatillisissa oppilaitoksissa –asiantuntijaryhmän toimintaa. Tarkoitus on järjestää aiheesta työpaja huhtitoukokuussa 2013. Asiantuntijaryhmä laatii ehdotuksen näistä indikaattoreista vuoden 2013 loppuun mennessä. Tarkoitus on tuottaa kansalliset mittarit hyvinvoinnin mittaamiseen koulutuksenjärjestäjille. Liitteenä Opetushallituksen tiedote asiasta (liite 4).

Lisäksi Ville Virtanen esitteli Euroopan terveet koulut –verkoston toimintaa. Verkosto toivoisi saavansa myös Suomesta oppilaitoksia osallistumaan verkoston toimintaan ja pohtimaan hyviä käytäntöjä, joita on luotu oppilaitoksen hyvinvoinnin tukemiseksi. Tiedote asiasta liitteenä (liite 5).

- **Keskustelua uudesta oppilas- ja opiskelijahuoltolaista**

Katso ylempi kohta.